

XIII. évfolyam, 192. szám
1941 augusztus 25
Hétfő

NAGYSZALONTAI

8 fillér

Az Újság

MAGYAR KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő és kiadó: Gaál Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Toldi Miklós-tér 15. Telefon 60. Előfizetés egy hónapra helyben 180 Pengő, vidékre 2— Pengő

Elodázódott a japán-angol összetűzés

Esztország szenvedett a legtöbbet az orosz pusztításoktól

Churchil Anglia leveréséről beszélt az este

(w. j.) Tokiói jelentés alapján szombati számunkban azt közöltük, hogy Japán erre a napra várta kormánya döntő elhatározását az angol-japán összetűzés ügyében. Ezt jelentette be Tokió, mert mindenbizonnyal szükséges volt ilyen formában tudomására hozni az angolszász világnak, hogy Japán mindenre készen áll. Az elhatározás publikálása azonban elhalasztódott s viszont mondhatjuk, hogy azért a japán bejelentés hatása mégiscsak jelentkezik, mert az angol miniszterelnök tegnap — vasárnap — este rádióbeszédet mondott és — mondhatni — Japánnal kapcsolatban ideges hangú nyilatkozatot tett. Az angol miniszterelnöknek ez a beszéde eseményszámba vehető, mert az mindenekelőtt Anglia gyöngeségét árulja el. Churchill felszabadítást ígér a megszállt területeknek s szószerint az mondta, hogy visszaadja a világnak a szabadságát; ugyanakkor azonban az angol miniszter bejelentette, hogy a háború után Amerika, Anglia és barátai nem szerelnék le a tengelyállamok mindegyikét, köztük Magyarországot is megnevezte, akikkel szemben az angol szuronyok öröködni kívánnak a világ „szabadságára”. Nincs szükség arra, hogy bárki is megjegyzést fűzzön ennek a szuronyos szabadságnak angol elképzeléséhez. Ennek bejelentése maga is eléggé beszél. Igazolja a tengelymeglátást, mely mindig azt hangoztatja, hogy az angolszász világ miként a múltban, a háború után is elnyomásban akarja tartani a félvilágot. Így éppen ez a Churchill vallomás elismerése annak, hogy a világ igazi szabadságáért mégiscsak a tengely küzd, mert saját létjogának elismertetése mellett minden nemzet létjogának elismertetéséért küzd: Ennek a küzdelemnek a mai hírei ezek:

Megkezdődött az oroszok dnyeperentuli üldözése

Az oroszországi harcokról érkező jelentések egyhanguan közlik, hogy azok a német kezdeményezés jegyében a legteljesebb siker mellett folynak. A vasárnapi hivatalos jelentés hangsúlyozza, hogy szombaton különösen eredményes volt a német repülőgépek tevékenysége. E napon 101 orosz repülőgépet pusztítottak el. Ezek közül 53-at a levegőben, 48-at pedig a földön. Északon a finnek Szentpétervár fölött váratlan gyorsasággal nyomulnak előre. 12 falut foglaltak el az oroszoktól.

Egy-két napon belül felszabadul Esztország

A finn sajtó az észtországi német előnyomulás híreinek kapcsán megállapítja, hogy Esztország felszabadulása napok kérdése. Közlik a finn jelentések azt is, hogy a felszabadított területek közül egyen sem volt tapasztalható oly nagy pusztítás, mint Esztországban. Remélhető azonban — mondják a

Észtországban egy német oszlop feltartóztathatatlanul halad Esztország fővárosa, Reval felé. Nagy harcok folynak a moszkvai ut körül is. Délen Odessza körül tombol a legnagyobb küzdelem. Tevékeny részt vesznek ki az ukrainai harcokból az olaszok, akik most már önálló repülőtérral rendelkeznek. Egy svájci jelentés azt mondja, hogy az oroszok dnyeperentuli üldözése megkezdődött. A jelentés nem precizírozza, vajjon repülőgépekkel, avagy már a szárazföldön is.

Tuszoknak tekintik a németországi francia foglyokat

Párizsi jelentés szerint a franciaországi német csapatok parancsnoka falragaszokon adja hírül, hogy egy merénylet áldozatául esett német katoná miatt Németország minden francia hadifoglyot tusznak tekint. Vichy azt a

hivatalos jelentést közli, hogy minden ellentétes hírrel szemben egész Franciaország területén teljes a nyugalom. Szigorú belügyminiszeri rendelkezéseket foganatosítottak a meg nem szállt területeken.

A japán követ Washingtonban tárgyal

A japán hétfő reggelének legutolsó jelentése szerint Nomura washingtoni japán követ Hull, amerikai államtitkárral tárgyal. Szombaton 20 perces megbeszélése volt a

washingtoni külügyminisztériumban. Azt közli még Tokió, hogy viszont a német követ a szíami külügyminisztériumot kereste fel. A japán hírügynökségek e hírhez azt a

megjegyzést fűzik, hogy Japán nagy figyelemmel kíséri ezeket a tárgyalásokat. Egy hír szerint Anglia közölte Sziámmal, hogy a Burmában levő kínaiak nincsenek felfegyverezve és kizárólag a burmai ut megjavításánál vannak foglalkoztatva. A német követ után a szíami külügyminiszter az angol követtel tárgyalt. Japánnal kapcsolatban az a helyzet, hogy az angol-szász világ minden kísérletet megtesz, hogy Tokiót lekapcsolja a tengelypolitikától. Ezzel szemben minden tokiói jelentés azt a benyomást kelti, hogy e szándék már gondolatban is kudarcot vall, mert Japán helye nem lehet másutt, mint a tengely útján.

Roosevelt

rádióbeszédet mond szeptember elsején

Az angolszász világ tegnap — vasárnap — este megindította új szóharcoküldemét. Churchill az angol rádióban beszédet mondott. Ezt Roosevelt rádióbeszéde fogja követni mégpedig szeptember elsején. Churchill tegnapi beszédében azt mondta, hogy az angol-amerikai egység jele volt a Roosevelttel történt találkozása. Magyarországról olyan kijelentést tett az angol miniszterelnök, hogy szavai után mostmár semmi kétség nem fér ahhoz, hogy a legteljesebb elnyomatás várna Magyarországra az angolszász győzelem esetén. — Ebben azonban — mondják a Churchill beszédhez fűzött kommentárok — maga az angol miniszterelnök sem bíz, mert beszédében egyebek közt ezeket mondta: — Németország fegyvert fogott Oroszország ellen, hogy aztán minden erejével Angliára vesse magát s ezután Amerikának menjen neki. — Így akar hangulatot kelteni az amerikai közvéleményben, Churchill, az ügyetlen kártyakeverő — mondják a megjegyzések. Japánnal kapcsolatban azt a kijelentést tette az angol miniszterelnök, hogy Amerika mindent elkövet, hogy Japánt megfékezze, de ha ez nem sikerül, az angol-szász világ megboszolja magát. Általában Churchill úgy állítja be, a helyzetet, mintha a tengely volna a támadó. — Ha Amerika megtámadásáról lehet beszélni — mondják a magyarázatok, — akkor ez beismerése annak, hogy Anglia leveréséről szó lehet. Erről tehát Churchill maga beszélt tegnap este. Beszéde különben egy bomlott agyra vall, mert ily körülmények között Japánt még fenyegeti is.

Hungária-Mozgóban ma este 9 órai kezdettel bemutatásra kerül

Malakkai nő

izgalmas szerelmi regénye, a fehér nő és színes férfi szerelme - Francia-film a legjobb szereplőkkel.

Ötven esztendővel ezelőtt játszott először a „Franzini” cirkusz Szalontán

A cirkuszon álmos csend terpeszkedik. A nézőtér üresen tátong, a rivalda káprázatos fénye helyett bágyadt napsugár szövik a fűrészporszerű kördre. A délután szunyókál rajta. A kupola trapézai mozdulatlanok, a méretek mintha összezsugorodnának — a cirkusz megmutatja igazi lelkét.

A porond szélén cirkuszosok ülnek. Furcsa emberek — tisztaszivűek, bánatosak. Az izmokat most eltakarja az élet szürke ruhája, a festék, mely groteszk mosolyt erőltet esténként arcukra — hiányzik. Ahogy felém fordulnak — milyen messze van tőlük a hivatás, az emberi ügyesség aprópénzreváltott hivalkodása.

A direktor keresztény magyar ember. Gyakran kever beszédébe német és olasz szavakat, néha egy-egy szláv szó is kicsuszik — mégis megértjük egymást. Ez velejárója a világháborúnak!

Triesztben születtem — kezdi — iskoláim után mint annyi nyugtalan lélek elindultul, hogy megnézzem mi is van a hegyeken túl. Artista lettem, de csak hamar az állatidomítással kezdtem inkább foglalkozni s a trapézról így végleg lekerültem s azóta is csak ilyen műsorral dolgozom.

Nagyszalontán nem először vagyok életben — szemével láthatóan a multban keresgélek — 1891-ben jártam itt mint artista, ugyanezzel a cirkusszal. Akkor a piacon vertünk sátrat s emlékszem milyen szenzációt jelentettünk a falu apraja-nagyjára. Szép idők, soha sem jönnek tán vissza! Még a háború előtt megnősültem és igazgató lettem. Gyermekeimet szépen lassan taníttattam, hogy legyen kenyer a kezükben, ha felnőnek. A világháború négy esztendeig elszórtított családomtól, mire visszatértem, szegényebben, de újra munkához láttam. A kommunizmus Békéscsabán ért, innen Kolozsvárra siettünk s így ért a trianoni békekötés román megszállott területen. Azután 22 esztendeig csak a Balkánon játszottunk, haza csak most jöhettünk. A társulat természetesen beszéli az összes déli nyelveket és így az előadást éppen olyan sikerrel adhattuk Görögországban, mint Bulgária érdeklődő városaiban. — Leányaim közül három nálam dolgozik — mint láthatta — elsőrangú számokkal. Szerényen élek s célom, hogy továbbra is olyan direktor maradhassak aki kenyeret tud adni embereinek, a publikumnak pedig élményt és szórakozást.

Az állatidomítás művészetéről így beszél: — Türelem, türelem ez a kulcsa és titka az eredményes munkának. Természetesen elengedhetetlen feltétele az állattal való bánásmódnak; a szeretet és ápolás. Aki szereti az állatot, türelmes és egy kis technikai felkészültsége is van, jó idomító lehet. Nem is kell alkalmasint, hogy cirkuszos legyen.

A zsonglőr leánytestvérek, akik az igazgató leányai, elárulják, hogy új számon dolgoznak, amely még szenzációsabbnak ígérkezik, mint a most megcsodált remek mutatványuk.

A bohóc, aki az életben annyira komoly ember, a cirkusztól így nyilatkozik:

— Nem kell az életben tulságosan optimista léleknek lenni, hogyha az ember azt vallja: a jókedv élte a világot. Derű nélkül nem lehet élni, mint ahogy napfény nélkül sem lehet. A cirkusz ilyen mesterséges napfény. Rengeteg ember van aki tulajdonképpen szeretne jókedvű lenni úgy néhanapján, de vagy tulságosan spórolós hozzá, vagy tulságos nagyképu és azt mondja: nem fér össze a tekintélyével, a korával, a társadalmi állásával, hogy szabadjára eressze jókedvét, amely a szigorúság mögött benne lakik. Nos, az efajta emberek aztán megtalálják a levezetést a cirkuszban. Ez az, ami a cirkuszosok kiveszését, divatmulását lehetetlenné teszi.

A társulat titkára, aki esténként a ponyvapalota kupolájában végzi hajmeresztő mutatványait, csendesmodoru ember. Látni rajta,

hogy ez az ember a mindennapi kenyerért az ügyesség és találmányokon túl az élete játkával harcol. Mint mondja 17 éves korában egy akrobatá-csoportban dolgozott már mint légtornász. Később egy jónévű német artistával „Játék a halállal” című egyedülálló számukkal bejárták Európa, majd Amerika nagyobb varietéit. A motorkerékpárral és létrával végzett mutatványukkal előbb az Egyesült Államokban, majd a Német Birodalomban filmezték is. Molnár titkárt — mint elmondja — Londonban érte utól első szerencsétlensége. A zuhanást azonban napok alatt kiheverte. Newyorkban egy újabb szerencsétlenségük történt aztán velük. Partnere, aki a motorkerékpáron végezte mutatványát felborult, a husznotméteres létra, amelyen viszont ő dolgozott, eldőlt s a közönség soraiba esett, de talpra. Artista ember — amint mondja — a zuhanást annyira tudja irányítani, hogy talpraessen. Természetesen a földreérés, ami a test súlyánál fogva igen erős, okozza a bajt. Súlyos sarok sérülés szenvedett ekkor, amely

azóta is érezteti hatását. Járásán még ma is kölcsönöz egy kevés vontatottságot, ha nagyon figyeljük. Az utóbbi években hölgypartnerrel dolgozott, de az ezzel járó hiábavaló emelgetések és egyéb udvariassági salangok, tulságosan igénybevevették szervezetét. Most nősülni akar és még sokat, igensokat dolgozni, hogy gyűjthessen öreg napjaira.

— Higyje el uram — mondja befejezősül — egy nyolcperces munka ott fenn a műhelyben — s kezével hanyagul felmutat a trapézra — jobban kimeríti az embert, mintha egésznap kubikolna. Az idegeit, szívét és mindent csak vásárra visz a kenyerért s a tapsért amiért élünk!

Lassan benépesedik a cirkusz, gyerekek és mosolygó felnőttek ülnek már szorosan egymás mellett.

Felharsan a zene, s a porond újra bővösen izgatja már a fantáziát, vajjon mi következik, mit mond majd a bohóc s mikor jön végre a kis majom?

Az emberek eltűnnek mellőlem, magára akasztja és festi a „cirkusz” munkaruháját... 4 óra lesz mindjárt s kezdődik az előadás. (f)

Ezután rend lesz a sportpályán

Kicsit szeles, borult időben tegnap délután játszott a két helyi labdarugócsapat ezévi derbijét. A mérkőzést az NSC nyerte 5:2 arányban a BOCSKAI lelkes együttesével szemben. A mérkőzésről sporttudósítónk a következőkben számol be:

Szinte meglepődik az ember a példás rendezésen, ami a pályán fogadja. A sporttelep minden részében karszalagos rendezők és a Frontharcos Szövetség helyi csoportjának egyenruhás gárdája segít vezetőtisztúkkal az élen a kivezényelt karhatalomnak.

A közönség sűrű csoportokban érkezik a derby színhelyére. A rend a máskor még hangoskodókat is fegyelmezettségre intí. A két tábor tagjai ahelyett, hogy veszekednének, vagy hangoskodnának, összegyűlve tárgyalják az eshetőségeket, mérlegelik a helyzetet — a sportszeretetet valahogy összehajoltatja őket. Ez az amit oly régen nem láttak a szalontai sporttelepen az emberek. Akik ujjonganak érkeznek önkéntelenül csatlakoznak a többiekhez. Ugyanez a hangulat uralkodik az öltözők táján. A két csapat játékosai mintha csak egy csapatban készülnének a mérkőzésre, vidáman öltöznek. Semmi felesleges szóvita, semmi gómba tréfa, vagy élcelődés nem hangzik el. Vannak ugyan akik a játékosok körül próbálkoznak, de amikor látják, hogy szellemtelenségük őrös fülekre találtak, anélkül, hogy valaki is bosszankodna rajta... megszágyenülten visszahúzódnak.

A levegőben érezni, hogy a mai nappal egy új egészségesebb sportszellem vonul be a szalontai labdarugás életébe. Belátja ezt játékos és néző egyaránt. Akik sportot akarnak, azok csak így kapnak — állapítják meg mindkét részből az öreg sporttróák. Meglátják — erősítgetik mindenfelé — ha fegyelmezettebb lesz ezentúl játékosaink viselkedése, nem lesz alkalom a veszekedésre a nézőtérben sem. Ez aztán újra visszavárja azt az időt, amikor eseményt jelentett Szalontán egy-egy futballmeccs.

Egyszóval mindenki érzi ezt, jól esik ez a komolyság, senkisé nem tagadja azt, hogy fordulópontot jelent ez a mai mérkőzés. Örül neki mindkét tábor, hogy megtalálta azt a keretet, amelyben a magyar labdarugásnak fejlődni kell. Erről ezután minden mérkőzésen gondoskodni fog a karszalagos rendezők serege és a tűzharcosok ide kivezényelt gárdája.

NSC-Bocskai 5:2 (4:1)

Pontban öt órakor futnak ki a csapatok a pályára Boros kerületi főtátrár a közösmert labdarugó bíró vezetésével.

Az NSC kezd és szép lefutással próbálkozik. Az első percek lendülete után a Bocskai

veszi át a kezdeményezést és lelkesedésével a 9. percben sarokrugást ér el. A balszélső remek lövését elég Patócsnak csak besegíteni. 1:0-ra vezet a Bocskai. Az első negyedóra és a gól felrázza az NSC-t s mostmár támadni kezd. A 20. percben Medgyessy hatalmas rugással egyenlít. Két perccel mulva Sinder husznotméteres kapáslövessel megszerezzi a kékfehéréknek a vezetést. A Bocskai jól védekezik Sinder szép kiadással kiugratja Szilágyit, aki a 16-os sarkáról mégsebb gólt rug. Most mintha percekre szinte leállna a piros-fehér gárda. Sinder ezt kihasználja és távolról küldött rugásával, amit Szentmiklóssinak védeni kellett volna 4:1-re növeli az NSC előnyét.

Furdulás után változatos mezőnyjáték folyik míg a 11. percben gyönyörű kékfehér támadás gördül a pályán. Lábról-lábra száll a labda, Szilágyi kapásbeadását Sinder fordulásból egyből bevágja. Az utóbbi tíz év legszebb gólja! Röviddel ezután Vajda hibájából Albán szépit és beállítja a végeredményt.

Ami ezután történik, szép dei meddő mezőnyjáték. Mérkőzésről, amely mindkét csapat játéka nyomán sportszerű volt a bíró így nyilatkozik: Az NSC minden részben jobb volt s így legyőzhette a különben lelkesen játszó Bocskait.

Tagértekezletet tartottak mérkőzés előtt a labdarugó csapatok

Tegnap délelőtt tízórakor az NSC taggyűlést tartott Dr Balaton Zoltán elnöklésével. A szépszámmal megjelent játékosok és vezetők előtt Felvidéki István számolt be békéscsabai utjáról, majd a sportintelligenciáról beszélve hangsúlyozta, hogy a csapat szelleme élte a közönséget, a közönség pedig a sportot. Vázolta a jövő terveit, amely megvalósulást kell, hogy nyerjen. Dr Balaton Zoltán elnök a játékfejelemről, a rövidesen megvalósítandó tréningekről, majd a mérkőzésrendezésről tartott hosszú előadást.

Az NSC értekezletével egyidejűleg a Bocskai is tagértekezletet tartott, amelyen szintén a nagyszalontai sport érdekében történtek komoly felszólalások.

BÖVÉRÜ KÖVER EGYÉNEKNEK, KÖSZVÉNYES BETEGEKNEK ÉS ARANYÉRBEN SZENVEDŐKNEK reggelenként éhgyomorral egy-egy pohár természetes „FERENC JÓZSEF” keserűviz, biztos, alapos és mégis enyhe hashajtó hatása következtében gyakran igen jó szolgálatot tesz. Kérdezze meg orvosát!

A HŐMÉRSEKLET

reggel 7 órakor 18, délben 22 fok volt

Augusztus huszonötödikén

Irta INCZE BÉLA.

Még meleg a nyár tündöklő sugára
És virág nyílik s mosolyog felénk —
S bár néha lebben már az őszi pára,
Ismét fölragyog napján a fényes ég.

És kincset oszt a nyárutó közöttünk,
Érett gyümölcs pazar ajándokán,
Am szörnyű gyász is érte, jöttén, nemzetünk,
Monács terén, Világos alkonyán.

De van egy napja, — mindig ünnepeltük
Nevét, ki próféta és népünk apja volt,
Ki fölemelt és örökölt felettünk,
Mikor zsarnok önkény minden elrabolt.

És fölvidult a szívünk, erős lett a lelkünk, —
A múlt napjairól sok emlék beszél —
S a kétségekből új reményre keltünk,
Hogyha jött egy áldott „turini levél”. —

... A próféta pihen rég; kincse nemzetének —
S bár mindkettő oly sokat szenvedett,
Hol Kossuth Lajos hamvai pihennek,
Lángol és — győz: a hazaszeretet!

Nagyszalonta, 1941. augusztus 25.

— **Ösztöndíjat kapnak a gazdasági akadémiák hallgatói.** A kolozsvári gazdasági akadémia igazgatósága közli, hogy a főlemvelésügyi miniszter a gazdasági szakoktatási intézmények tanári személyzetének kiképzése és utánpótlása érdekében a jelenlegi gazdasági akadémián összesen mintegy 160 drb. részben évi 1000 pengős, részben 500 pengős ösztöndíjat rendszeresített. Ezen ösztöndíjak első ízben már ez év őszén, az 1941/42 tanév elején kerülnek betöltésre. Pályázhatnak azok a gazdasági tanári pályára készülő hallgatók, akik a gazdasági akadémiák bármelyik évfolyamára iratkoznak be. Ösztöndíjban csak azok részesíthetők, akik középiskolai tanulmányaikat, vagy akadémiai éveiket legalább jó eredménnyel végezték el. Előnyben részesülnek azok, akik gazdaszülöktől származnak, továbbá a gazdatisztek és közszolgálati alkalmazottak gyermekei. Ezenfelül az ösztöndíjon kívül egyéb kedvezmények terén is a pályázók előnyben részesülnek és a nyári hónapok alatt a szakoktatási intézmények tangazdaságában is gyakornoki minőségben, díjazás mellett, tanulmányi idejük alatt is elhelyezést találnak. Az ösztöndíjra benyújtandó pályázatok határideje 1941. szeptember hó 15-ike, melyet a kolozsvári m. kir. Gazdasági Akadémiára beíratkozni kívánó hallgatók a „Nagyfőméltóságu Földmívelésügyi Miniszter Urnak” címezve, fenti Intézmény Igazgatóságához nyújthatnak be. Bővebb felvilágosítást az akadémia igazgatósága nyújt.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, akik felejthetetlen drága halottunk LUKÁCS SÁNDOR gazdálkodó temetésén oly nagy számban megjelentek és részvételükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet. Gyászoló család.

Apróhirdetése gyorsan eredményt hoz a „Nagyszalontai Az Újság”-ban.

Három csillag, melyből kettő a szalontai égen tűnt fel

A Nemzeti Könyvtár ötvenedik ünnepi száma «Három Csillag» cím alatt három költő válogatott verseit közli. Kettő közülük, Erdélyi József és Sinka István a szalontai égen tűnt fel. A potom, 24 filléres áron beszerezhető könyv harmadik költője a nemrégiben elhunyt Serti Kálmán.

Szalontai esemény ennek a kiadmánynak a publikálása. Közelről érinti városunkat ugyanis az a körülmény, hogy egy ilyen országos kiadmány egy és ugyanazon füzetébe három szerző közül kettő szalontai. Miatán a Nemzeti Könyvtár célkitűzése, «a magyar nép legszélesebb rétegének öntudatra ébresztése», e tény folyamánként megállapíthatjuk, hogy e szép munka harcosainak kétharmadrésze szalontai. A szalontai fölény ilyenképpen jelentkező tulsulya viszont természetessé tenné, ha egyetlen szalontai sem akadna, aki ne venné meg ezt a kiadmányt, melynek füzetei különben tegnap érkeztek meg városunkba. A két szalontai költő legjobb verseit itt mindenkinek ismernie kell, mert bizony az irodalom, a költészet a legfényesebb fáklyaként világítja be azt a munkát, amely az öntudatra ébredt, új magyar szellem kifejlődésére folyik. Itt Szalontán mindenkinek el kell olvasnia ezeket a költeményeket, mert ahhoz Szalonta népének több köze van, mint hiszi. Ez derül ki a «Három Csillag» című füzetnek azokból a soraiból, amelyek a könyv szerzőit bemutatják. Éppen ezért itt közöljük e bemutató sorokat:

ERDÉLYI JÓZSEF

Biharból jön fel Budapestre 21 évvel ezelőtt. Főiskolás akar lenni, de az egyetem tantermei helyett végigjárja a könyvkereskedéseket és a beíratási díjon összevásárolja az akkoriban kapható összes népköltészeti gyűjteményeket. Ez lett az ő főiskolája.

Az ember azért még nem lesz költő, ha könyveket vásárol és mások költészetét olvassa. Erdélyi József sem így lett költő. Ő már az volt, annak született a bihari hegyekben, hol gyermekkorát élte pásztorember apja mellett, libákat tömögető edeshangu anyja közelében.

Erdélyi a föld népének gyermeke. Izlése, költői ösztöne, igazságérzete és tanulmányai hamarosan megmutatták számára, hogy ebben az országban igaz ügy, ami mellé költő nyugodtan odaállhat: annak a néhány millió magyarnak az ügye, akikből származik. Erdélyi tehát harcot hirdet az ősi nagy perben: az igazságért. Így lett ő tudatosan népi költő.

Költészete egyszerű, tiszta és olyan friss, mint tavaszi eső után a virágos mező. Bármint énekel meg, legyen az szülői emlék,

természeti tünemény, állatvilág, gyermekkori élmény, vagy a pásztorok és béresek élete — verse azonnal kibomlik és olyan könnyedén folyik, mint a hegyi patak. Lirája a magyar néplélek legmélyéről buggyan fel, Minden bizonnyal Petőfi és Arany is szívesen vállalná ezeket a verseket, melyekkel Erdélyi József megteremtette a világháború utáni népi költészetet.

A magyar irodalom utolsó husz évében sokan fordultak a falu és a nép felé, de nem vitás, hogy a népi költészet iskolájában Erdélyi a tanítómester.

Összegyűjtött versei, hatalmas kötetben, Emlék c. alatt jelentek meg az idei könyvnapon. Mi itt, természetesen, csak néhány legjellemzőbb költeményét közölhetjük le, de ezek is bizonyítják, hogy Erdélyi Józsefben méltán tiszteljük az újkori magyar irodalom egyik legnagyobb lírikusát.

SINKA ISTVÁN

Mig Erdélyi József harcot hirdet a magyar milliók igazságáért, addig Sinka István maga a nép, a mélyből felszálló ősi, kárvalló panasz. A puszták embere volt és megmaradt a tanyai szegénység, a puszták költőjének. Vele a tájnak és a népnek eddig alig ismert világa kerül az irodalomba.

Sinka István ősi emlékező. Nemcsak élő panasz, hanem élő vád is. Költészetének minden sorából érezni, hogy nem egy ember hangja ez, hanem egy nagy közösségé, a népe, amely évszázados mélységéből napfényre tör, megbecsült emberi sorsot akar. Senki sem ismeri és senki nem tudja annyi varázssal megénekelni a hajcsárok, a bivalyosok, a lengőszakállu pásztorok világát, a méhek, a darazsak, a madarak, a táj és az ember sorsát, mint ő. Valami ősi darabosság, nehéz vontatott zene árad ezekből a versekből, mintha nem is a mai parasztság küzdelmeit, hanem az évezred előtti ember világát akarná érzékeltetni velünk, különös zamatú, földszagu dalaival.

Sinka István valamikor pásztor volt, de ma itt él Pesten. Ha olvassuk írásait — melyek nagyrészt a Vád című kötetben jelentek meg 1939-ben, — önkénytelenül arra gondolunk, hogy bizonyára titokban elvégezte a középiskolát, talán az egyetemet is. Hát nem, erről szó sincs. Sinka a szó igazi, tiszta értelmében vett östehetség, született költő. Nyelvezetének izét, szinét, erejét, minden szépségét és nehezességét a bihari föld adta, a bihari tájak és csillagok színezték, az ősi multba visszanyúló magyar lelkiség formálta és táplálta. Vele a magyar irodalom új színnel, új hanggal és egy újabb kincssel lett gazdagabb.

Páratlanul gazdag népművészeti és kézimunka kiállítás is lesz a Budapesti Őszi Vásár

Budapestről jelentik: A legnagyobb ország minden részéből szakadatlanul érkeznek a szebbnél szebb kézimunkák és háziipari remek a szeptember 4-én megnyíló Őszi Vásárra. Ahány darab csak kikerül a ládákba, mind más és más színben pompázik, mind más és más csodálatos mintákkal hivatkozik. Itt van már a régi magyar háziipar remeke mellett Erdély és Székelyföld, Kárpátalja, Muraköz, Bácska, meg a Bukovinából hazatelepített csángók minden elképzelhető művészeti és háziipari remeke. Olyan gazdag lesz a vásár kiállításának ez a része, hogy méltán büszke lehet rá az egész ország. A kiállítók tudják, hogy olcsónak kell lenniök, mert csak így juthat a legkisebb

lakásba is azokból a szín- és mintapompás gyönyörűségekből.

A vásár szeptember 4–12-ig tart. A féláru utazást és egyéb rengeteg kedvezmény biztosít igazolványokat már országszerte árusítják és ilyent bárki szerezhet magának.

Fájdalomtól megtört szívvel tudtuk, hogy a forrón szeretett hű hitves, drága jó anya, nagyanya, testvér és rokon **Varga Sándorné** született Kun Juliánna 47 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése kedden délután 5 órakor lesz a Wesselényi-utca 20. sz. alatti gyászháztól a református egyház szertartása szerint. A gyászoló család.

AKIT KETTEN SZERETTEK

Kisregény

Írta: HERMANN GÉZA

— 17 —

— Ha így állnak a dolgok gyerekek, áldásom rátok, legyetek ti boldogok! — mondá Márion báró s melegen üdvözölte a szerelmeseket, mert hiszen ő volt az apahelyettes.

— Kedves Bandi, . . . Mi most Márion apukának gyermekeivé lévén, ugyan kérdezze meg tőle, mikor tartjuk meg az eljegyzést? — mondja hamis mosollyal a szerelmes leánya.

— Na nézd ezt a kis circét, ennek nem elég a Páris almája, hanem almástól együtt elragadná már Párist is! . . . Az eljegyzés még korai volna, hiszen egymást sem ismerik még! — jegyezte meg a báró.

— Dehogyan is korai, Márion s mi már ismerjük is egymást igen jól, láthattad az előbb, hogy hol tartunk! . . . Ha az eljegyzést addig hallogatod, míg az atyafiság egybegyűl, könnyen arra ébredtek, hogy mi meg Adállal nem leszünk sehol! — mondja humorral Köhalmi s éjszemei huncutan nevetnek mellé.

— Ugy lesz az gyerekek, hogy a fürdőszézon lezajlását bevárjuk s ha megjöttünk Ostendéből, megtartjuk az eljegyzést is!

Ebben aztán a szerelmeseknek is megnyugodniok kellett, az apahelyettes báró hajthatatlansága miatt . . . Köhalmi Bandi elbuszított s az a komoly fiu boldogságában keblére ölelte volna a világot s abban mindenestre legelőször a szép baroneszt! . . . Távozása után Márion báró azt kérdé rózsás arcú s ragyogó szemű hugától Köhalmira célozva:

— Édes Adél, . . . a jövőt illetőleg ez a keret illik az általunk megfestett képhez?

— Szerintem — édes — igen! . . . mert amíg festményünk briliánsokkal ékes keretet nyer, addig ez a mahagoni is megfelelő! . . . Különben az sincs kizárva, hogy a festmény majdan lehet pacczerolt is, akkor legalább ezzel a kerettel legyen értékesebb!

Márion báró nevetett hűga diplomatai előrelátásán és viccelődve kérdezé újból:

— És szereti maga ezt a fatuskót csakugyan?

— Kedves ne sértsen meg s ne bántsa őt! . . . A fatuskón biztosabban lehet pihenni, mint a rossz ruganyu taburetten! . . .

— De a fatuskó nem nyújt kényelmet! — kötődik a báró.

— Ah, . . . ne legyen az ember túl finnyás és elpuhult! . . . elégedjen meg, ha más nincs — ezzel is! . . . Én nyugodtan kötöm sorsomat az övéhez!

— Adél, én bámulom a maga demokrata voltát, de egyben félek is tőle, mert ezzel közös tervünket romba találja dönteni!

— Ugyan mivel? . . . szabadjon halanom!

— Attól tartok, ha ma gának a fürdőn parthieja akad, szerelme nem tud majd lemondani a — tuskóról s csakugyan elpacczerolja a jövőnket! . . . Már pedig itt nem csak kettőnkéről van szó, hanem Heléne tántiról is, na meg — mellékesen megjegyezve — a koldustársíznnyáról! . . . A helyzet nagyon is komoly voltát tudja maga is, tehát ilyenkor nincs helye a gyöngeségeknek!

(folytatjuk)

Pártolja a jóminőségű divatos és tartós magyar és székely szövete!

Orbán Károly

Toldi-ucca 6.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Gaál Sándor könyvnyomdájában, Nagyszalontán Toldi-tér 15. sz. alatt. Telefon: 60.

Szeptember 1-ig vissza kell fizetni a buzavetőmag árát

Ismeretes, hogy a múlt év őszén a vetőmag-akció keretében mindazok a kisgazdák, akik kérték — buzavetőmag — kölcsönt kaptak. A visszafizetésnek a termés betakarítása után kellett megtörténnie. Erre vonatkozóan a polgármesteri hivatal ma ezt a felhívást bocsátotta ki:

Felhívom mindazokat, akik az őszi

vetőmag-akció keretében buzavetőmag kölcsönt kaptak, annak árát — métermázsánként 29 pengőt — 1941 szeptember 1-ig haladéktalanul fizessék be a városháza emeleti 2. sz. szobájában, mert ellenkező esetben a Növénytermelési Hivatal behajtás végett, az ügyet illetékes helyre áttesszi.

Baromfi tenyésztési tanfolyamot rendeznek Nagyszalontán

Zs. Szabó János, adóügyi tanácsnok, a város gazdaságügyi hivatalának vezetője közli:

Felhívom a baromfitenyésztők figyelmét a Biharmegyei M. Kir. Gazdasági felügyelőség 1728-1941. számú rendeletére.

Ennek alapján a baromfitenyésztés felkarolásának nemzetgazdasági és

szociális jelentőségére való tekintettel a tél folyamán december és február hónapokban egy hétig tartó — hétfőtől kezdettel szombatig bezárólag — tanfolyamot fog tartani Nagyszalontán.

A tanfolyam ingyenes. Jelentkezési határidő szeptember 14., városháza földszint 1. sz. szoba.

Szabó Gyula tiszaföldvári kántort választotta meg a presbitérium a helybelli református egyház kántorává

Tegnap délelőtt az ünnepi istentisztelet után tartotta a református presbitérium kántor választását.

Mint ismeretes, amikor a református egyháztanács kiírta pályázatát, hatalmas érdeklődés nyilvánult meg a kínálókozó tisztséggel kapcsolatosan. Egyre többen érkeztek a pályázati kérelmek, míg tegnap aztán Arday Aladár esperes elnöklésével egyhangúlag megválasztották Szabó Gyula tiszaföldvári kántort, Nagyszalonta kántorává.

Szabó Gyula ismert alakja a magyar zeneéletnek. Egyházzenei történeti előadás tartott már nem egyszer a rádióban s mint az Egyetemes Konvent énekügyi bizottságának tagja szakfőkkel országsszerte ismertek a

zenei szaklapokban. Szabó Gyula maga is szerkeszt egy zenei szaklapot, címe: „Zenei közlöny”. Világi művei a Budai Dalárda legutóbbi műsorán szerepeltek s osztatlan és komoly sikert értek el.

A fiatal alig 34 éves új kántor szeptember közepén érkezik családjával városunkba, ahol elfoglalja állását.

Szabó Gyulával, aki máris elfogadta az Arany János gimnáziumunk ének tanítását, hisszük új zenei élet indul meg városunkban. A kitűnő muzsikussal, aki kedvelt tagja lesz minden bizonyosan a szalontai életnek — hivatva lesz az új, magyar motívumokkal díszes népi zenekultúrát meghonosítani e hajdúvárosban.

400 métermázsa buza égett el Békéscsaba határába

Tegnap hajnalban két óra után a békéscsabai templom toronyőre telefonon közölte a tűzoltósággal, hogy Ujkigyós irányában hatalmas lángnyelvek csapnak az ég felé.

A tűzoltóság teljes felszereléssel azonnal a jelzett helyre ment, ahol Ujkigyós közelében elterülő, gróf Wenckheim József tulajdonát képező József-majori uradalomban égett az asztagba rakott és még ki nem csépeelt buza és a közelben levő buzaszalma.

A száraz gabona nagy lánggal égett, úgy hogy a tűz eloltásáról szó sem lehetett. Gyors egymásutánban

terjedt a tűz egyik asztagról és kazalról a másikra és így az egymás közelében levő három hatalmas asztag buza és három hazal szalma hamarosan a tűz martaléka lett.

Az előzetes becslés szerint elégett mintegy 400 métermázsa kicséplésre váró buza 12 000 pengő értékben és kb. 3000 pengő értékű buzaszalma. Az összes kár meghaladja a 15 000 pengőt.

A tűz keletkezésének pontos okát még nem tudják, annak megállapítása végett a csendőrség erélyes és széleskörű nyomozást indított. Valószínűleg gyújtogatás történt.

Komplett világos hálószoba-butor külön részletekben is eladó és egy jégszekrény. Hitler Adolf utca 11. 2-3

2 drb. 3 méter magas, 2 méter széles használt vasredőny kirakattal együtt eladó, özv. Csatáry Józsefnél, Petőfi-ucca 27. 2-3

A volt Sternthal kertben prima nyári rózsák és Gülbaba krumpli, sárga és görög-dinnye kapható. 2-3

Közeledő évfordulóra magyaros fejdíszek izléses kivitelben Herczegné kalapszalomban készülnek.

Kiadó 2 szoba konyha, előszoba, kamara, Dobó-utca 7. sz. alatt.

Eladó egy magánház Bathányi-ucca 66. Értekezni lehet Illyés István kereskedővel,

Mussolini-ucca 4 Ugyanott eladó egy üzlet teljes felszereléssel. 1-3

Nagyszalontától az országuton Gyapjuig elveszett egy pénztárca Szász József névre szóló iratokkal. Becsületes megtaláló a benne levő pénzt megtarthatja, csak az iratokat adja be a kiadóba.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ